

Фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства, можна умовно розділити на дві групи: зовнішні і внутрішні [1]. Зовнішні фактори – це фактори, які не залежать від результатів господарської діяльності підприємства. До цих факторів належать: інвестиційна привабливість території, яка включає в себе такі параметри: політична, економічна ситуація в країні, регіоні, досконалість законодавчої та судової влади, рівень корупції в регіоні, розвиненість інфраструктури, людський потенціал території; поточний розвиток галузі; динаміку і структуру інвестицій у галузь; стадію розвитку галузі.

До внутрішніх факторів належать фактори, які залежать безпосередньо від результату господарської діяльності підприємства. Тому саме внутрішні фактори є основним важелем впливу на інвестиційну привабливість підприємства. Детально розглянемо внутрішні фактори: фінансовий стан підприємства, що оцінюється на основі таких показників: коефіцієнта співвідношення позикових і власних коштів коефіцієнта поточної ліквідності коефіцієнта оборотності активів рентабельності продажів за чистим прибутком рентабельності власного капіталу за чистим прибутком; організаційна структура управління компанією: частка міноритарних акціонерів у структурі власників компанії, ступінь впливу держави на компанію, ступінь розкриття фінансової та управлінської інформації, частка чистого прибутку, що виплачується компанією за останні роки; ступінь інноваційності продукції компанії; стабільність генерування грошового потоку; рівень диверсифікації продукції компанії.

Ступінь інвестиційної привабливості підприємств є індикатором, який дозволяє зробити висновки потенційним інвесторам про необхідність і доцільність вкладення фінансових засобів саме в даний об'єкт. Оскільки економіка нашої країни функціонує в умовах суттєвого дефіциту власних грошових коштів, існує потреба в залученні прямих іноземних інвестицій. Залучення іноземних інвестицій в національну економіку дозволить Україні вийти на новий рівень розвитку, а саме: залучити новітні технології, які сприяють підвищенню конкурентоспроможності національного виробництва на світових ринках, забезпечити високий рівень якості продукції, знизити рівень безробіття шляхом створення додаткових робочих місць.

Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій в економіку України на кінець 2016 р. становив 3130 млн. дол. США, тоді як в 2012 р. – 8401 млн. дол. [2]. Така ситуація обумовлена різким загостренням українсько-російських відносин, насамперед у військово-політичній площині, та нестабільною економічною ситуацією, що проявляється у девальвації національної валюти, зростанні інфляції, зниженні купівельної спроможності підприємств і населення з відповідним зменшенням попиту на товари та послуги тощо.

Підвищення інвестиційної привабливості підприємств може бути досягнуто лише після визначення та оцінки усіх факторів впливу на інвестиційну привабливість підприємства, як зовнішніх – на рівні держави, регіону та галузі, так і внутрішніх – на рівні самого підприємства. Тільки сукупність зусиль держави та підприємств на різних щаблях формування інвестиційної привабливості дозволить українській економіці вирішити низку наявних проблем пов'язаних з поліпшенням інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств і створювати сприятливі умови щодо залучення необхідного обсягу коштів для ефективного проведення реформ та забезпечення прибуткової діяльності суб'єктів господарювання.

Перелік посилань:

1. Гунько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств / В. І. Гунько // *Фінансовий простір*. – 2013. – № 1. – С. 84-89.
2. Прямые иностранные инвестиции (Украина) // *Финансовый портал Минфин [Электронный ресурс]*. – Режим доступа : <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>.
3. Шапошнікова О. М. Інвестиційна привабливість суб'єктів господарювання в сучасних умовах розвитку економіки / О. М. Шапошнікова, Л. Ю. Козуб // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2013. – Вип. 23.15. – С. 278-282.

ПІЛЬГОВА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ЧИННИК ПРИСКОРЕНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

*М.І. Вихлюк, к.е.н., доцент
ПВНЗ «Європейський університет», Львівська філія*

Податкове стимулювання є одним із найпоширеніших у світовій практиці напрямів державного регулювання інноваційної діяльності. За формою впливу на інноваційну діяльність податкове стимулювання належить до непрямих методів державного управління, а його сутність полягає у

відмові держави від частини податкових надходжень в обмін на зростання обсягу інноваційної продукції з урахуванням визначених державою пріоритетів. Своєю чергою, зростання обсягів такої продукції приводить до збільшення суми податкових надходжень. За умови, коли останнє перевищує суму наданих податкових пільг, податкове стимулювання стає економічно вигідним як для суб'єктів інноваційної діяльності, так і для держави. До основних форм податкових пільг, які використовуються в світовій практиці та частково у вітчизняній, належать: списання витрат на проведення НДКР, що зменшує базу для розрахунку податку; інвестиційний податковий кредит; зниження податкових ставок для суб'єктів інноваційної діяльності, встановлення неоподаткованого мінімуму об'єкта оподаткування; звільнення від сплати окремих податків для венчурних фірм; вирахування з визначеної суми податку тощо.

Однак ситуація, що склалась сьогодні у сфері оподаткування підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність, має негативні тенденції, а саме: скасування передбачених податкових пільг та постійна зміна основних положень у сфері пільгового оподаткування; неефективність діючої амортизаційної політики, що унеможлиблює технологічне переозброєння виробничого процесу; відсутність привабливих умов та дієвих податкових стимулів, що сприяли б кредитуванню та інвестуванню інноваційних проектів; недієвість механізму податкового кредитування підприємств.

Зважаючи на це, вважаємо, що для переходу національної економіки на інноваційну модель розвитку, потрібно відновити податкові пільги інноваційно активним підприємствам. Всім іншим – залишити чинні норми податкового законодавства, що поширюються на усіх суб'єктів підприємницької діяльності.

Одним із найбільш прийнятних заходів є введення дій законодавства щодо пільгового оподаткування податком на прибуток, шляхом зменшення об'єкту оподаткування та рівня податкової ставки. З огляду на це, запропоновано теоретичну аргументацію доцільності диференціації підприємств на п'ять категорій та їх механізму оподаткування за рівнем інноваційної активності (табл. 1). Згідно з викладеним, пропонуємо переглянути критерій віднесення підприємств до інноваційних, шляхом зменшення частки інноваційної продукції з 70 % до 50 % в загальному обсязі реалізованої продукції. Це дасть змогу активізувати інноваційну діяльність, через зменшення суми податку на прибуток на 50 % від нарахованої суми для підприємств, частка інноваційної продукції у загальному обсязі яких становитиме не менше 50 %.

Таблиця 1 – Диференціація підприємств за рівнем інноваційної активності та механізм їх оподаткування

Вид підприємства	Частка інноваційної продукції в доході	Податкова пільга (рівень зниження об'єкта оподаткування податком на прибуток)
Підприємство з високою інноваційною активністю	Понад 85 %	Включення до витрат: – 100% витрат пов'язаних із науково-дослідною, конструкторською, інноваційною діяльністю; – витрат пов'язаних із сплатою відсотків за залучені кредити, інвестиції для здійснення науково-дослідної та інноваційної діяльності; – сум прискореної амортизації на групи основних засобів, що задіяні в науково-дослідній та інноваційній діяльності; – звільнення від оподаткування частини прибутку чи дивідендів реінвестованих чи капіталізованих в науково-дослідну діяльність фірми; Зменшення податку на прибуток на 50 % від нарахованої суми.
Підприємство з середньою інноваційною активністю	71-85 %	Включення до витрат: – 70% витрат пов'язаних із науково-дослідною, конструкторською, інноваційною діяльністю; – 50% витрат пов'язаних із сплатою відсотків за залучені кредити, інвестиції для здійснення науково-дослідної та інноваційної діяльності; – звільнення від оподаткування частини прибутку чи дивідендів реінвестованих чи капіталізованих в науково-дослідну діяльність фірми; – сум прискореної амортизації на групи основних засобів, що задіяні в науково-дослідній та інноваційній діяльності. Зменшення податку на прибуток на 50 % від нарахованої суми.

Підприємство з належною інноваційною активністю	50-70%	Включення до витрат: – 40 % витрат пов'язаних із науково-дослідною, конструкторською, інноваційною діяльністю; – 30 % витрат пов'язаних із сплатою відсотків за залучені кредити, інвестиції для здійснення науково-дослідної та інноваційної діяльності; – звільнення від оподаткування частини прибутку чи дивідендів реінвестованих чи капіталізованих в науково-дослідну діяльність фірми; – сум прискореної амортизації на групи основних засобів, що задіяні в науково-дослідній та інноваційній діяльності. Зменшення податку на прибуток на 50 % від нарахованої суми.
Підприємство з низькою інноваційною активністю	Нижче 50 %	Оподатковуються на загальних засадах передбачених чинним законодавством та податковим кодексом України
Підприємство, у якого відсутня інноваційна активність	Відсутність інноваційної продукції	

Застосування цього механізму дасть змогу виділити пріоритетних суб'єктів, які мають право на отримання пільг і фінансової підтримки з боку держав; допоможе розвинути інноваційне підприємництво в Україні; сприятиме більш активному використанню науково-технічних та інноваційних доробок вітчизняними підприємствами внаслідок використання системи регресивного оподаткування; збільшити частку та обсяг інноваційної продукції; підвищити інтерес підприємницького сектору до інноваційної діяльності.

ВІДБІР ІННОВАЦІЙНИХ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ НА ОСНОВІ ЗАСТОСУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ БАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОЕКТУ

М.К. Вишневецька, к.т.н.

Національна металургійна академія України, м. Дніпро

В даний час існує велика кількість підходів до формування міжнародних портфелів і програм проектів, як на основі якісних, так і кількісних показників, що знаходить відображення у багаточисельних працях таких вітчизняних і закордонних вчених, як С.К. Чернов, Ф.А. Ярошенко, С.Д. Бушуев, Хіроші Танака, Шигенубу Охара тощо. Також за різними інтегральними і багатокритеріальними показниками, як у наукових трудах К.В. Кошкина, В.В. Морозова, А.М. Возного, виходячи зі стратегічної мети організації – у працях А.І. Белокопя, О.І. Мазуркевич, О.В. Россошанської, В.А. Рача, мети максимізації синергетичного ефекту – у І.Б. Семко, Т.Ю. Оленікової чи навіть за генетичним кодом проектного менеджера, як в роботах А.Г. Тимінського.

Численна бібліографія наукових публікацій з питань механізмів формування програм та портфелів міжнародних проектів свідчить про актуальність обраної тематики дослідження та її практичну значущість.

В умовах глобалізації та динамічного бізнес середовища насиченого чисельними інвестиційними проектами та бізнес-ідеями постає питання відбору найбільш ефективних з можливих варіантів. Згідно із алгоритмом методу багатокритеріальних шкал для кожного інноваційного проекту, який підлягає відбору, пропонується розрахувати середню бальну оцінку його привабливості за двох умов:

– за умови рівнозначності всіх критеріальних ознак:

$$\bar{v}_j = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n v_{ji}, \quad (1)$$

де $\bar{v}_j$ – середня бальна оцінка j -го інноваційного (міжнародного) проекту;

n – кількість критеріальних ознак;

v_{ji} – бальна оцінка i -ї ознаки j -го інноваційного проекту.

Бальну оцінку i -ї ознаки визначаємо за допомогою методу лінійної інтерполяції критеріальних значень ознак: